

2. Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів: наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 14.03.2006 № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0705-06>

3. Щербина В. С. Господарське право: підручник / В. С. Щербина. – 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.

4. Безлюдько І. О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним правом України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. О. Безлюдько; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2005 – 197 с.

УДК 368.24 (043)

Магльована І. І., Чумак Ю. А., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Троцюк Н. В., старший викладач

СТРАХУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН В УКРАЇНІ

Авіаційна галузь держави належить до стратегічної і відіграє значну роль у розвитку економіки країни. Саме в цій галузі Україна має значні можливості. Започаткування ринкових відносин у цивільній авіації сталося після розпаду Радянського Союзу. При цьому було дано свободу ініціативи, створенню нових національних авіакомпаній різноманітних форм власності [1, с. 2]. Завдяки цьому авіації України вдалося уникнути повного краху в умовах різкого падіння обсягів перевезень на внутрішньому ринку, обмеженого правового поля для виконання міжнародних польотів.

Дослідженню сучасного стану авіаційного страхування приділяли увагу такі науковці, як: В. Д. Базилевич, В. Д. Бігдаш, Т. А. Говорушко, С. С. Осадець тощо.

Перш ніж розглянути особливості страхування повітряних суден в Україні, варто розкрити поняття авіаційного страхування. На думку С. С. Осадця «авіаційне страхування» - комплекс майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних подій, визначених договором страхування або законодавством [1, с. 5]. Під повітряним транспортом розуміють: 1) повітряні судна цивільної авіації, що входять до Єдиного державного реєстру цивільної авіації (ЦА) України; 2) повітряні судна та літальні апарати, що не входять до реєстру ЦА; 3) повітряні судна та літальні апарати, що входять до Єдиного державного реєстру військово-транспортної авіації. З усіх вище перелічених об'єктів обов'язковому

страхуванню підлягає тільки повітряний транспорт, що входить до Єдиного державного реєстру.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та правил обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації» від 12.10.2002 № 1535, страхування повітряних суден є одним із п'яти обов'язкових видів авіаційного страхування [3].

Порядок та умови проведення авіаційних видів страхування є досить специфічними. Це, зокрема, зумовлено такими чинниками: авіаційне страхування має справу з особливими, відмінними від інших видів майна ризиками; значний розмір страхових сум передбачає узгодження дій страховиків і перестраховиків; авіаційні ризики можуть тягти за собою катастрофічні та кумулятивні збитки; авіаційне страхування тісно пов'язане з міжнародним страховим ринком; авіаційне страхування регулюється як національним, так і міжнародним правом; для проведення операцій з авіаційного страхування потрібна розвинена спеціалізована інфраструктура; авіаційні ризики висувають високі вимоги до професійної підготовки фахівців, які здійснюють їх страхування [2]. Отже, авіаційне страхування є досить складним за своєю суттю, а його реалізація потребує від страховика особливого підходу.

В Україні страхування ризиків, пов'язаних із авіатранспортом, здійснюють такі страхові компанії як: ПрАТ «СК «Альфа Страхування», ЗАТ «СК «Аеліта», ЗАТ «Військово-страхова компанія», ЗАТ «Страховий дім «Європейський світ», НАСК «Оранта» та інші. Кожна компанія розробляє свої умови укладання договору страхування. Наприклад страхування КАСКО повітряних суден в СК «Альфа Страхування» може бути укладений, якщо: повітряне судно класифікуватиметься, як цивільне, знаходиться в робочому стані (це повинно бути підтверджено документально), судно сертифіковане та зареєстроване в Україні.

Страхування повітряного судна, або каско, можна здійснити за двома основними умовами: тільки від повної загибелі; повної загибелі та пошкодження.

Повна загибель повітряного судна означає: повну втрату повітряним судном здатності здійснювати політ у зв'язку з руйнуванням основних елементів несучих конструкцій (планера) або в разі, коли компетентною комісією встановлено, що аварійний ремонт цього повітряного судна технічно неможливий чи економічно недоцільний (вартість ремонту буде більшою за страхову суму); зникнення повітряного судна безвісти, коли воно після планового польоту, здійснюваного в період дії договору обов'язкового страхування, не прибуло до місця призначення і заходи щодо його розшуку протягом 60 діб не дали наслідків або його розшук офіційно

припинено до закінчення зазначеного терміну; втрата повітряного судна у зв'язку з вимушеною посадкою на важкодоступну та не придатну для евакуації цього повітряного судна місцевість. Зазначимо, що найбільший страховий ризик повітряне судно несе під час зльоту і приземлення, оскільки тоді на нього припадає значне навантаження [3].

Страхування повітряних суден є саме тим видом авіаційного страхування, за яким зафіксовано найбільше страхових випадків і здійснюється найбільше страхових виплат. Дуже важливо при укладанні договору з цього виду страхування зазначати не лише авіаексплуатанта, але й вигодонабувача, тобто власника повітряного судна. При цьому страховиків бажано також поцікавитись у страхувальника, чи не перебуває дане повітряне судно під заставою, бо в такому разі права вигодонабувача переходять до компанії (особи), в якій цей літак заставлено. Така ситуація досить часто виникає у практиці авіаційного страхування як в Україні, так і за кордоном. Як правило, страхувальниками є авіакомпанії-авіаексплуатанти. Останні не є власниками повітряних суден, які вони експлуатують, і при страхуванні «каско» у першу чергу повинні бути враховані майнові інтереси власника або всіх співвласників.

Отже, страхування повітряних суден в Україні має важливе значення для покриття збитків, отриманих в наслідок страхової події. При виборі компанії страховика авіакомпаніям важливо завжди звертати увагу на умови страхування, які повинні забезпечувати інтереси обох сторін.

Література

1. Яворська Т. В. Страхові послуги: навч. посіб. / Т. В. Яворська; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – К.: Знання, 2008. – 350 с.
2. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://new.avia.gov.ua>
3. Про затвердження Порядку та правил обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2002 № 1535 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1535-2002-%D0%BF>